Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (seitsemäs jaosto)

14 päivänä maaliskuuta 2024*

Ennakkoratkaisupyyntö – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artikla – Vastaus, joka on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Sopimusvelvoitteisiin sovellettava laki – Asetus (EY) N:o 593/2008 – 6 artikla – Kuluttaja, joka vaatii online-kasinolla väitetysti voitetun rahasumman maksamista – Sovellettavaa lakia ei ole valittu – Oletetusti edullisemman lain soveltaminen kuluttajan asuinpaikan lain asemesta

Asiassa C-429/22,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberlandesgericht Wien (Wienin osavaltion ylioikeus, Itävalta) on esittänyt 22.6.2022 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 28.6.2022, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

VK

vastaan

N1 Interactive ltd.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Biltgen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit N. Wahl ja J. Passer,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian perustellulla määräyksellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklan mukaisesti,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

määräyksen

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) (EUVL 2008, L 177, s. 6; jäljempänä Rooma I -asetus) 6 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä sen 4 artiklan kanssa, tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Itävallassa asuva VK ja yhtiö N1 Interactive ltd., jonka kotipaikka on Maltalla, ja joka koskee kyseisten osapuolten väliseen sopimukseen sovellettavaa lakia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Rooma I -asetuksen johdanto-osan 23 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”Kun kyse on heikommiksi katsottujen osapuolten kanssa tehdyistä sopimuksista, heikompien osapuolten asemaa olisi syytä suojata soveltamalla sellaisia lainvalintasääntöjä, jotka ovat heidän etujensa kannalta suotuisampia kuin yleiset säännöt.”

4 Asetuksen 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Sovellettava laki lakiviittauksen puuttuessa”, säädetään seuraavaa:

”1. Siltä osin kuin sopimukseen sovellettavaa lakia ei ole valittu 3 artiklan mukaisesti ja rajoittamatta 5–8 artiklan soveltamista, sopimukseen sovellettava laki määritetään seuraavasti:

a) irtaimen tavaran kauppasopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa myyjän asuinpaikka on;

b) palvelun suorittamista koskevaan sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa palvelunsuorittajan asuinpaikka on;

– –

g) huutokaupalla tehtyyn irtaimen tavaran kauppasopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa huutokauppa pidetään, jos tämä maa voidaan määrittää;

– –

2. Jos sopimus ei kuulu 1 kohdan piiriin tai jos sopimuksen osiot kuuluisivat useamman kuin yhden 1 kohdan a–h alakohdan piiriin, sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa on sen osapuolen asuinpaikka, joka vastaa sopimuksen luonteenomaisesta suorituksesta.

3. Jos kaikista tapaukseen liittyvistä olosuhteista ilmenee, että sopimus liittyy 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua maata selvästi läheisemmin johonkin toiseen maahan, sovelletaan tämän toisen maan lakia.

4. Jos sovellettavaa lakia ei voida määrittää 1 tai 2 kohdan mukaisesti, sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, johon sopimus läheisimmin liittyy.”

5 Asetuksen 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Kuluttajasopimukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Sanotun rajoittamatta 5 ja 7 artiklan soveltamista, sopimukseen, jonka luonnollinen henkilö on sellaista tarkoitusta varten, jonka ei voida katsoa liittyvän hänen elinkeino- tai ammattitoimintaansa (’kuluttaja’), tehnyt toisen henkilön kanssa tämän harjoittaman elinkeino- tai ammattitoiminnan (’elinkeinonharjoittaja’) yhteydessä, sovelletaan sen maan lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on, edellyttäen että elinkeinonharjoittaja

a) harjoittaa kaupallista tai ammattitoimintaansa maassa, jossa kuluttajan asuinpaikka on, tai

b) suuntaa millä tahansa tavalla tällaista toimintaa kyseiseen maahan tai useisiin maihin kyseinen maa mukaan lukien,

ja että sopimus kuuluu kyseisen toiminnan piiriin.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, osapuolet voivat valita 1 kohdan vaatimukset täyttävään sopimukseen sovellettavan lain 3 artiklan mukaisesti. Tällainen lakiviittaus ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että kuluttaja menettää hänelle sellaisin säännöksin annetun suojan, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi 1 kohdan nojalla sovellettu.

3. Jos 1 kohdan a tai b alakohdan vaatimukset eivät täyty, kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan väliseen sopimukseen sovellettava laki määritetään 3 ja 4 artiklan mukaisesti.

_ _”

6 Asetuksen 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Kansainvälisesti pakottavat säännökset”, säädetään seuraavaa:

”1. Kansainvälisesti pakottava säännös on säännös, jonka noudattamista maa pitää niin olennaisen tärkeänä yleisten etujensa, kuten poliittisen, sosiaalisen tai taloudellisen järjestelmän turvaamiseksi, että sitä on sovellettava kaikissa sen soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa riippumatta siitä, mitä lakia sopimukseen muutoin tämän asetuksen nojalla sovellettaisiin.

2. Tämän asetuksen säännökset eivät estä soveltamasta tuomioistuinvaltion lain kansainvälisesti pakottavia säännöksiä.

3. Vaikutusta voidaan antaa sen maan lain kansainvälisesti pakottaville säännöksille, jossa sopimuksesta johtuvat velvoitteet on täytettävä tai on täytetty, siltä osin kuin nämä kansainvälisesti pakottavat säännökset tekevät sopimuksen täyttämisen lainvastaiseksi. Harkittaessa, annetaanko näille säännöksille vaikutusta, on otettava huomioon näiden säännösten luonne ja tavoite sekä seuraukset, joita niiden soveltamisesta tai soveltamatta jättämisestä aiheutuisi.”

Itävallan oikeus

7 Yleisen siviililain (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä AGBG) 1271 §:ssä, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, säädetään, että vilpittömässä mielessä tehdyt ja muutoin sallitut vedonlyönnit ovat sitovia siltä osin kuin luvattua palkintoa ei ole ainoastaan luvattu maksaa vaan se on tosiasiallisesti maksettu tai sen maksuun on varauduttu. Palkintoa ei voida vaatia tuomioistuinteitse.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

8 N1 Interactive harjoittaa online-kasinotoimintaa Maltalta ja tarjoaa muun muassa palveluja Itävallassa verkkosivustonsa kotisivun välityksellä.

9 VK, joka väittää voittaneensa yhteensä 106 000 euroa pelatessaan kyseisellä online-kasinolla vuoden 2020 aikana, nosti Handelsgericht Wienissä (Wienin kauppatuomioistuin, Itävalta) kanteen, jossa hän vaatii N1 Interactiven velvoittamista maksamaan hänelle tämän summan viivästyskorkoineen.

10 Pääasian vastaaja pitää kyseistä kannetta perusteettomana ja toteaa, että VK rikkoi yleisiä sopimusehtoja päästäessään kolmannen osapuolen hänen käyttäjätililleen.

11 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasian asianosaiset eivät ole määrittäneet niiden väliseen sopimukseen sovellettavaa lakia.

12 Todettuaan VK:n olevan kuluttaja Handelsgericht Wien hylkäsi kyseisen kanteen 8.11.2021 antamallaan tuomiolla. Kyseinen tuomioistuin arvioi, että koska pääasian asianosaiset eivät ole määrittäneet niiden väliseen sopimukseen sovellettavaa lakia, pääasiaan sovelletaan Rooma I -asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohtaa, jonka mukaan sovelletaan sen maan lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on, eli nyt käsiteltävässä asiassa Itävallan lakia.

13 Itävallan oikeuden ja erityisesti AGBG:n 1271 §:n mukaan uhkapeleistä peräisin olevien voittojen maksamista ei kuitenkaan voida vaatia tuomioistuinteitse. Handelsgericht Wienin mukaan pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännös vaikuttaa olevan jopa Rooma I -asetuksen 9 artiklassa tarkoitettu kansainvälisesti pakottava säännös.

14 VK valitti kyseisestä tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen Oberlandesgericht Wieniin (Wienin osavaltion ylioikeus, Itävalta), joka on ensimmäisen asteen tuomioistuimen kanssa yhtä mieltä siitä, että VK on kuluttaja, ja Rooma I -asetuksen 6 artiklan 1 kohdan soveltamisesta, mutta sillä on epäilyksensä siitä, onko AGBG:n 1271 § kansainvälisesti pakottava säännös. Oberlandesgericht Wien toteaa lisäksi, että koska Maltan lainsäädännössä ei ole AGBG:n 1271 §:ää vastaavaa säännöstä, pääasian valittaja olisi edullisemmassa asemassa, jos häneen sovellettaisiin tätä lainsäädäntöä. Jos valittaja ei olisi kuluttaja, Maltan lainsäädäntöä sovellettaisiin Rooma I -asetuksen 4 artiklan nojalla, vaikka pääasian asianosaiset eivät ole määrittäneet sovellettavaa lakia.

15 Lisäksi siinä tapauksessa, että kuluttajasopimuksen osapuolet ovat valinneet sovellettavan lain, sitä sovelletaan Rooma I -asetuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti ainoastaan, jos sillä ei evätä kuluttajalta hänen asuinpaikkansa lain sellaisissa säännöksissä annettua suojaa, joista ei voida poiketa.

16 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan se, että sopimuspuolet eivät ole valinneet sopimukseen sovellettavaa lakia, on siis Rooma I -asetuksen 6 artiklan mukaisesti esteenä sen arvioinnille, mikä sovellettava laki on kaikkein edullisin.

17 Näissä olosuhteissa Oberlandesgericht Wien on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [Rooma I -asetuksen] 6 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että sen maan lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on, ei sovelleta silloin, kun Rooma I -asetuksen 4 artiklan nojalla sovellettava laki, jonka soveltamista kantaja vaatii ja jota sovellettaisiin, jos kantaja ei olisi kuluttaja, on kantajalle edullisempi?”

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

18 Unionin tuomioistuimen presidentin 9.8.2022 tekemällä päätöksellä tämän asian käsittelyä lykättiin 14.9.2023 annetun tuomion Club La Costa ym. (C-821/21, EU:C:2023:672) julistamiseen saakka.

19 Unionin tuomioistuimen kirjaamo toimitti 18.9.2023 päivätyllä kirjeellä kyseisen tuomion ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle ja pyysi sitä ilmoittamaan, halusiko se kyseisen tuomion valossa pysyttää ennakkoratkaisupyyntönsä.

20 Kyseinen tuomioistuin ilmoitti 11.10.2023 päivätyllä kirjeellä unionin tuomioistuimelle aikovansa pysyttää ennakkoratkaisupyyntönsä.

21 Unionin tuomioistuimen presidentin 18.10.2023 tekemällä päätöksellä päätettiin, että ennakkoratkaisupyyntöä ei anneta tiedoksi osapuolille.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

22 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklassa määrätään, että jos ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä tai jos ennakkoratkaisukysymykseen annettavasta vastauksesta ei ole perusteltua epäilystä, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää ratkaista asian perustellulla määräyksellä.

23 Tätä määräystä on sovellettava nyt käsiteltävässä asiassa.

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään pääasiallisesti, onko Rooma I -asetuksen 6 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kun kuluttajasopimus täyttää kyseisessä säännöksessä asetetut edellytykset ja kun ei ole pätevästi valittu kyseiseen sopimukseen sovellettavaa lakia, kyseinen laki on määritettävä mainitun säännöksen mukaisesti, ja näin on siitä huolimatta, että kyseisen asetuksen 4 artiklan nojalla samaan sopimukseen sovellettava laki voi olla kuluttajan kannalta edullisempi.

25 Unionin tuomioistuin on kuitenkin jo vastannut samankaltaiseen kysymykseen 14.9.2023 antamassaan tuomiossa Club La Costa ym. (C-821/21, EU:C:2023:672).

26 Unionin tuomioistuin on näet muistuttanut ensinnäkin, että Rooma I -asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kuluttajan elinkeinonharjoittajan kanssa tekemään sopimukseen sovelletaan sen maan lakia, jossa kuluttajan asuinpaikka on, edellyttäen, että kyseisessä säännöksessä säädettyjä seuraavia edellytyksiä noudatetaan: elinkeinonharjoittaja harjoittaa elinkeino- tai ammattitoimintaansa maassa, jossa kuluttajan asuinpaikka on, tai suuntaa millä tahansa tavalla tällaista toimintaa kyseiseen maahan tai useisiin maihin kyseinen maa mukaan lukien ja kyseinen sopimus kuuluu kyseisen toiminnan piiriin (ks. vastaavasti tuomio 14.9.2023, Club La Costa ym., C-821/21, EU:C:2023:672, 81 kohta).

27 Lisäksi Rooma I -asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa säädetään nimenomaisesti, että osapuolet voivat kyseisen asetuksen 3 artiklan mukaisesti valita tällaiseen sopimukseen sovellettavan lain edellyttäen, että lakiviittaus ei johda siihen, että kuluttaja menettää hänelle sellaisin säännöksin annetun suojan, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi sovellettu kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 kohdan perusteella (tuomio 14.9.2023, Club La Costa ym., C-821/21, EU:C:2023:672, 82 kohta).

28 Lopuksi on niin, että vain sen tapauksen varalta, että kyseessä oleva sopimus ei täytä Rooma I -asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a tai b alakohdassa säädettyjä edellytyksiä, asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa täsmennetään, että sopimukseen sovellettava laki määritetään kyseisen asetuksen 3 ja 4 artiklan mukaisesti (tuomio 14.9.2023, Club La Costa ym., C-821/21, EU:C:2023:672, 83 kohta).

29 Unionin tuomioistuin on päätellyt tästä, että kun kuluttajasopimus täyttää nämä edellytykset ja kun osapuolet eivät ole tehneet pätevää valintaa kyseiseen sopimukseen sovellettavasta laista, kyseinen laki on määritettävä Rooma I -asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti (tuomio 14.9.2023, Club La Costa ym., C-821/21, EU:C:2023:672, 84 kohta).

30 Unionin tuomioistuin on todennut, että kun otetaan huomioon se, että Rooma I -asetuksen 6 artikla on luonteeltaan paitsi erityinen myös tyhjentävä, joten kyseisessä artiklassa säädettyjä lainvalintasääntöjä ei voida muuttaa tai täydentää muilla tässä asetuksessa tarkoitetuilla lainvalintasäännöillä, ellei tällaisiin säännöksiin nimenomaisesti viitata kyseisessä artiklassa, mitään muuta lakia ei voida soveltaa, vaikka tämä muu laki, joka määritetään muun muassa kyseisen asetuksen 4 artiklassa säädettyjen liittymäperusteiden nojalla, olisi kuluttajan kannalta edullisempi (tuomio 14.9.2023, Club La Costa ym., C-821/21, EU:C:2023:672, 78 ja 85 kohta).

31 Päinvastainen tulkinta, jonka mukaan olisi mahdollista poiketa Rooma I -asetuksessa säädetyistä lainvalintasäännöistä kuluttajasopimukseen sovellettavan lain määrittämiseksi sillä perusteella, että toinen laki olisi kuluttajan kannalta edullisempi, loukkaisi väistämättä huomattavasti yleistä vaatimusta sovellettavan lain ennustettavuudesta ja näin ollen oikeusvarmuuden periaatetta kuluttajasopimuksissa (tuomio 14.9.2023, Club La Costa ym., C-821/21, EU:C:2023:672, 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Kun unionin lainsäätäjä on valinnut sovellettavaksi sen maan lain, jossa kuluttajan asuinpaikka on, se on katsonut, että tämä laki tarjoaa kuluttajalle riittävän suojan ilman, että tämän nimeämisen pitäisi kuitenkaan välttämättä johtaa kuluttajan kannalta edullisimman lain soveltamiseen kaikissa tapauksissa (tuomio 14.9.2023, Club La Costa ym., C-821/21, EU:C:2023:672, 87 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että Rooma I -asetuksen 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kun kuluttajasopimus täyttää kyseisessä säännöksessä asetetut edellytykset ja kun ei ole pätevästi valittu kyseiseen sopimukseen sovellettavaa lakia, kyseinen laki on määritettävä mainitun säännöksen mukaisesti, ja näin on siitä huolimatta, että kyseisen asetuksen 4 artiklan nojalla samaan sopimukseen sovellettava laki voi olla kuluttajan kannalta edullisempi.

Oikeudenkäyntikulut

34 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17.6.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) 6 artiklan 1 kohtaa

on tulkittava siten, että

kun kuluttajasopimus täyttää kyseisessä säännöksessä asetetut edellytykset ja kun ei ole pätevästi valittu kyseiseen sopimukseen sovellettavaa lakia, kyseinen laki on määritettävä mainitun säännöksen mukaisesti, ja näin on siitä huolimatta, että kyseisen asetuksen 4 artiklan nojalla samaan sopimukseen sovellettava laki voi olla kuluttajan kannalta edullisempi.

Allekirjoitukset